

2026-2027 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Офтальмологія» для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», 4 курс.

Розробники програми: завідувач кафедри офтальмології, доктор медичних наук, професор Жабоедов Д.Г., доцент закладу вищої освіти, кандидат медичних наук, доцент Гребень Н.К., доцент закладу вищої освіти, кандидат медичних наук, доцент Скрипниченко І.Д., кандидат медичних наук, асистент Салата П.М.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри офтальмології НМУ імені О.О. Богомольця
Протокол №1 від 27 серпня 2026 року

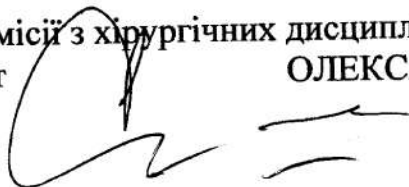
Завідувач кафедри офтальмології
НМУ імені О.О. Богомольця,
д.мед.н., професор

ДМИТРО ЖАБОЄДОВ

Робочу програму схвалено на засіданні циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін
Протокол №1 від «31» серпня 2026 року

Голова циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін
кандидат медичних наук, доцент

ОЛЕКСАНДР СТЕЦЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни ОК 30 «Офтальмологія»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» Напрямок підготовки: Магістр	Нормативна	—
Модулів – 1	Спеціальність: 222 «Медицина»	Рік підготовки: 4-ий	—
Змістових модулів – 3		Семестр: V II-й та VIII-й	—
Індивідуальне науково-дослідне завдання			
Загальна кількість кредитів/годин – 3/90			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи студента – 25	Освітній кваліфікаційний рівень: Магістр медицини. Лікар	Лекції: -	—
		Практичні: 40 год.	—
		Самостійна робота: 50 год.	—
		Вид контролю: підсумковий контроль	—

2. Мета, очікувані результати навчання та критерії оцінювання результатів навчання.

Метою викладання навчальної дисципліни «Офтальмологія» (далі – НД) є формування у здобувачів вищої освіти (ЗдВО) системи теоретичних знань та практичних навичок для надання медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями органа зору.

До програмних компетентностей за ОПП «Медицина», формування яких забезпечується при навчанні НД належать: ЗК1-ЗК8, ЗК10-ЗК15, ФК1-ФК8, ФК10-ФК11, ФК16, ФК21, ФК23–ФК25, ПРН1-ПРН7, ПРН9-ПРН10, ПРН14, ПРН17-ПРН18, ПРН21-ПРН22, ПРН25, ПРН27, а саме:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4.Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6.Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7.Здатність працювати в команді.

ЗК8.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК10.Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК11.Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12.Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК13.Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК14.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

ФК1.Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК2.Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК3.Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК4.Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК5.Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК6.Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

ФК7.Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК8.Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

ФК10.Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

ФК11.Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК21.Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК23.Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК24.Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК25.Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

програмні результати навчання:

ПРН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.

ПРН4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання.

ПРН5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу, враховуючи вік пацієнта.

ПРН6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я.

ПРН7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань.

ПРН9.Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями, враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН10.Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН14.Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах в умовах обмеженого часу згідно зіснуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН17.Виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18.Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН21.Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН22.Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН25.Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН27.Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання навчальної діяльності ЗдВО регламентовано Положенням про [«Порядок оцінювання знань студентів під час поточного та кінцевого контролю з дисципліни в НМУ імені О.О. Богомольця»](#) (протокол засідання Вченої ради НМУ імені О.О. Богомольця № 4 від 28.11.2024 р.).

Оцінку «ВІДМІННО» одержує ЗдВО, який якісно виконав практичну роботу, приймав активну участь в обговоренні найбільш складних питань, надав 100% правильних відповідей на поставлені питання з теми заняття.

Оцінку «ДОБРЕ» одержує ЗдВО, який якісно виконав практичну роботу, приймав активну участь в обговоренні найбільш складних питань, однак припустився окремих незначних помилок у відповідях на поставлені питання з теми заняття.

Оцінку «ЗАДОВІЛЬНО» одержує ЗдВО, який якісно виконав практичну роботу, але не приймав активної участі в обговоренні найбільш складних питань, припустився значних помилок у відповідях на поставлені питання з теми заняття.

Оцінку «НЕЗАДОВІЛЬНО» одержує ЗдВО, який не виконав або не якісно виконав практичну роботу, не приймав участі в обговоренні питань з теми заняття або не надав жодної правильної відповіді на поставлені питання з теми заняття.

Матриця компетентностей

ОК 30	ЗК1	ЗК2	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК10- ЗК15
	ФК1 – ФК8		ФК10 – ФК11		ФК 16	ФК 21	ФК23- ФК25	
	ПРН1 – ПРН7		ПРН9- ПРН10	ПРН14	ПРН17 – ПРН18		ПРН21- ПРН22	ПРН25 ПРН27

3. Структура навчальної дисципліни.

Програма навчальної дисципліни «Офтальмологія».

Програма навчальної дисципліни складається з 1 модуля та 3 змістових модулів:

1. Анатомо-функціональні особливості органа зору.
2. Запальні та дистрофічні захворювання органа зору.
3. Ушкодження органа зору. Невідкладні стани в офтальмології.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

АНАТОМО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНА ЗОРУ.

Тема 1. АНАТОМО – ТОПОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНА ЗОРУ.

Зоровий аналізатор, його складові. Очне яблуко – периферичний відділ зорового аналізатора. Очне яблуко, його оболонки. Зовнішня оболонка ока. Особливості будови склери, її кровопостачання та іннервація. Особливості будови рогівки, її властивості, іннервація, живлення, функції. Судинна оболонка, три її відділи: райдужка, війкове тіло, хороїдея. Райдужка, її будова, функції, кровопостачання, іннервація. Війкове (циліарне) тіло, будова та функції. Війковий м'яз, його особливості та іннервація. Хороїдея, її будова, функції. Сітківка, її будова, кровопостачання, функції. Зоровий нерв, особливості будови та топографії, кровопостачання. Зорові шляхи. Вміст

очного яблука та камери ока. Кришталик, особливості його будови, живлення, функції. Склисте тіло, особливості його будови, живлення, функції. Передня камера, її вміст. Внутрішньоочна рідина, її склад та роль у внутрішньоочному обміні. Кут передньої камери, його будова. Задня камера. Шляхи відтоку внутрішньоочної рідини. Очна ямка, її стінки. Отвори і щілини очної ямки: зоровий канал, верхня очноямкова щілина, нижня очноямкова щілина, передні та задні решітчасті отвори, овальний отвір. Відношення очної ямки до додаткових пазух носа і порожнини черепа. Вміст очної ямки: жирове тіло очної ямки, нерви, війковий (циліарний) вузол, окорухові м'язи: місце їхнього початку і прикріплення, іннервація, функції. Піхва очного яблука (тенонова капсула), епісклеральний простір (теноновий простір), очноямкова перегородка (тарзоорбітальна фасція), їх значення. Кон'юнктива, її будова, властивості, кровопостачання, іннервація. Анатомо-топографічні особливості повік, їх кровопостачання, іннервація. М'язи повік (коловий м'яз ока, м'яз – піднімач верхньої повіки), їх іннервація. Сльозові органи: слъзопродукувальний апарат та слъзові шляхи. Сльозова залоза, особливості будови, кровопостачання та іннервація. Додаткові залози кон'юнктиви. Сльозова рідина, її склад та функції. Сльозовий струмок, слъзове озеро, слъзове м'ясце. Сльозові шляхи (сльозові точки, слъзові каналці, слъзовий мішок, носо-сльозова протока).

Тема 2. ФУНКЦІЇ ОРГАНУ ЗОРУ.

Дослідження центрального зору. Гострота зору, визначення. Вікова динаміка. Кут зору. Принцип побудови таблиць для дослідження гостроти зору. Формула Снеллена. Дослідження гостроти зору за допомогою таблиць.

Дослідження колірного зору. Колір і його основні ознаки. Нормальна трихромазія. Розлади колірного сприйняття. Діагностика розладів колірного сприйняття. Поліхроматичні таблиці.

Дослідження периферичного зору (поля зору). Визначення поля зору. Нормальні межі поля зору, фізіологічна скотома (сліпа пляма). Способи дослідження поля зору: контрольний, периметрія, кампіметрія. Патологічні

зміни поля зору: звуження меж поля зору (концентричне, локальне), сектороподібні дефекти, половинне випадіння поля зору обох очей (геміанопсія) та обмежені дефекти в полі зору (скотоми). Види скотом (центральна, парацентральна, периферична, відносна, абсолютна, негативна, позитивна).

Світловідчуття, визначення. Адаптація. Темнова адаптація. Феномен Пуркин'є. Способи дослідження світлової чутливості (орієнтировний, адаптометрія). Гемералопія. Види гемералопій (симптоматична, есенціальна), зв'язок з загальним станом організму, професійними і побутовими умовами.

Тема 3. РЕФРАКЦІЯ ТА АКОМОДАЦІЯ.

Оптична система ока, її складові частини. Одиниця виміру рефракції – діоптрія. Поняття про фізичну рефракцію ока і вікова динаміка її розвитку. Характеристика клінічної рефракції та її різновиди: еметропія та аметропія (міопія, гіперметропія). Анізотропія. Суб'єктивний і об'єктивні методи дослідження клінічної рефракції у дітей та дорослих. Вікова характеристика та питома вага різних видів рефракції.

Еметропія, її характеристика. Гіперметропія (далекозорість), вікова динаміка, поширення, класифікація, характеристика. Міопія (короткозорість), сучасні концепції виникнення та розвитку, вікова динаміка, поширення, класифікація, характеристика, ускладнення, профілактика. Астигматизм, характеристика, види. Корекція аметропій за допомогою окулярів, контактними лінзами у дітей та дорослих. Лазерні та хірургічні методи корекції аномалій рефракції.

Акомодація, характеристика. Фізіологічний механізм акомодації. Спазм і параліч акомодації, їх причини. Діагностика спазмів акомодації та їх профілактика. Зорова втома (астенопія) і методи її лікування. Зміни акомодації, що пов'язані з віком. Пресбіопія і її корекція залежно від вихідної клінічної рефракції та віку. Гігієна зорової роботи в дитячому та похилому віці.

Тема 4. ЗАХВОРЮВАННЯ ПОВІК.

Запальні захворювання повік: блефарит, ячмінь, халязіон, абсцес повіки. Причини, особливості клініки, лікування. Аномалії положення повік (заворот, виворіт повік): причини, лікування. Захворювання нервово-м'язового апарату повік (птоз, лагофтальм): причини, лікування. Аномалії розвитку повік (колобома повік, анкілоблефарон, заворот, епіканти).

Новоутворення повік (доброякісні, злоякісні). Показання до хірургічного лікування, кріодеструкції, променевої терапії, діатермокоагуляції та хіміотерапії.

Тема 5. ЗАХВОРЮВАННЯ СЛЬОЗОВИХ ОРГАНІВ.

Аномалії розвитку слъзової залози. Дакріoadеніт. Етіологія, клініка, принципи лікування у дітей та дорослих. Синдром Сьєгрена: патогенез, клінічні прояви, діагностика та тактика лікування. Новоутворення слъзової залози (аденокарцинома). Клініка, перебіг, методи діагностики, лікування, прогноз. Уроджені та набуті зміни слъзових шляхів (виворіт, звуження, дислокація, зарощення або відсутність слъзової точки, звуження або облітерація слъзового каналця, стеноз носослъзової протоки). Методи діагностики, принципи лікування. Дакріоцистит немовлят, причини, клінічні ознаки, тактика лікування, ускладнення. Дакріоцистит хронічний, причини, клініка, діагностика, ускладнення, методи хірургічного лікування. Дакріоцистит гострий (флегмона слъзового мішка), клініка, ускладнення, тактика лікування.

Тема 6. ЗАХВОРЮВАННЯ КОН'ЮНКТИВИ.

Кон'юнктивіти. Класифікація. Гострий кон'юнктивіт, скарги, клінічні ознаки. Кон'юнктивальна ін'єкція судин очного яблука і її відміна від перикорнеальної. Діагностика. Ускладнення. Лікування. Заходи масової профілактики та санітарно-гігієнічні заходи. Гострий епідемічний кон'юнктивіт, викликаний паличкою Коха-Вікса, клінічна картина, лікування. Особливості клінічної картини стафілококового, пневмококового, дифтерійного кон'юнктивітів, їх лікування. Гонабленорея немовлят і дорослих, клінічна картина, наслідки, лікування місцеве і загальне.

Профілактика гонобленореї немовлят. Вірусні кон'юнктивіти (аденовірусний, епідемічний геморагічний кон'юнктивіт, герпетичний). Особливості клінічної картини, діагностики, лікування, профілактика. Кон'юнктивіт хронічний. Скарги, особливості клінічної картини, лікування. Необхідність виявлення і усунення хронічно діючих факторів. Хронічні кон'юнктивіти як професійна патологія і заходи профілактики. Хламідійні кон'юнктивіти у дітей та дорослих. Трахома. Паратрахома. Клінічна картина, диференціальна діагностика трахоми з фолікулярним кон'юнктивітом та паратрахомою, ускладнення, лікування, профілактика. Алергійні кон'юнктивіти, особливості клінічної картини, діагностика, лікування.

Дистрофічні зміни кон'юнктиви (крилоподібна перетинка, пінгвекула). Показання до хірургічного лікування.

Пухлини кон'юнктиви. Доброякісні (дермоїд, папілома), злоякісні (меланома, рак). Показання до променевої терапії, діатермокоагуляції, хірургічного лікування.

Тема 7. ЗАХВОРЮВАННЯ РОГІВКИ.

Аномалії розвитку (мегалокорнея, мікрокорнея, кератоконус, кератоглобус). Кератити. Класифікація. Особливості клінічної картини, наслідки. Екзогенні інфекційні кератити бактеріального походження. Клініка, діагностика, лікування. Умови виникнення виразкового процесу в рогівці. Повзуча виразка рогівки. Клініка, перебіг, наслідки. Роль хронічного дакріоцистити. Лікування. Кератити вірусної етіології. Аденовірусний кератокон'юнктивіт, клініка, перебіг, діагностика, наслідки, лікування. Герпетичний кератит, класифікація, клініка, перебіг, діагностика, наслідки, лікування. Кератити, обумовлені захворюваннями кон'юнктиви, повік і мейбомієвих залоз. Поверхневий катаральний кератит. Особливості клініки. Лікування. Профілактика. Бактерійні кератити ендогенного походження. Сифілітичний (паренхіматозний) кератит. Клініка, перебіг, наслідки, діагностика, лікування. Туберкульозні кератити. Метастатичний туберкульозний кератит. Класифікація, клініка, перебіг, наслідки, діагностика, лікування.

Туберкульозно-алергійний (фліктенульозний) кератит. Клініка, перебіг, наслідки, діагностика, лікування. Нейрогенні кератити. Нейропаралітичний кератит під час ураження трійчастого нерва. Особливості клініки. Грибкові ураження рогівки. Етіологія, клініка, перебіг, наслідки, діагностика, лікування. Авітамінозні кератити. Ураження рогівки при авітамінозі А. Ксерофтальмія. Клініка, перебіг, лікування, профілактика.

Дистрофії рогівки. Первинні дистрофії: вузликова дистрофія Гренува, плямиста дистрофія Фера, решіткова дистрофія Бібера-Гааба-Діммера, дистрофія Месманна, дистрофія рогівки кристалічна Шнідера, сімейна дегенерація рогівки, точкова дистрофія Франсуа. Вторинні дистрофії рогівки. Причини виникнення, особливості клініки та лікування.

Тема 8. ЗАХВОРЮВАННЯ ОРБИТИ.

Загальна симптоматика, що властива для запального процесу в очній ямці, методи діагностики запальних захворювань очної ямки, принципи лікування. Шляхи поширення інфекції в орбіту (по венозним і лімфатичним судинам, гематогенно-метастатичним шляхом). Особливості клінічної картини остеоперіоститу та теноніту. Новоутворення очної ямки. Доброякісні пухлини (кісти, дермоїдні кісти, ангіоми, остеоми) та злоякісні пухлини (саркома, карцинома). Особливості клінічного перебігу. Методи діагностики. Методи лікування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ЗАПАЛЬНІ ТА ДИСТРОФІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ОКА.

Тема 1. ЗАХВОРЮВАННЯ СУДИННОЇ ОБОЛОНКИ.

Запалення судинного тракту (увеїт). Найчастіші причини виникнення увеїту. Патогенетичні механізми розвитку увеїтів: інфекційно-метастатичні і токсико-алергійні. Класифікація увеїту за тривалістю, локалізацією, морфологічними особливостями, етіологією. Передній увеїт (іридоцикліт), клінічна картина, діагностика, диференціальна діагностика з іншими захворюваннями ока. Задній увеїт (хороїдит), клінічна картина, діагностика. Принципи загального і

місцевого лікування переднього і заднього увеїту залежно від етіології та характеру процесу. Наслідки увеїтів. Профілактика.

Дистрофічні захворювання райдужки та війкового тіла. Причини виникнення. Форми (хронічна дисфункція циліарного тіла, синдром Фукса). Особливості клініки, перебіг. Диференціальний діагноз з переднім увеїтом. Принципи лікування.

Аномалії розвитку судинної оболонки (колобома райдужки, війкового тіла, хороїдеї, аніридія, коректопія зіниці, полікорія, альбінізм, залишкова зінична мембрана).

Новоутворення судинної оболонки. Діагностика. Лікування.

Тема 2. ЗАХВОРЮВАННЯ КРИШТАЛИКА.

Аномалії розвитку кришталика (лентиконус та лентиглобус, колобома кришталика, мікрофакія, сферофакія, біфакія, афакія, ектопія кришталика, уроджений вивих та підвивих). Катаракта уроджена, етіопатогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, перебіг. Набута катаракта. Етіопатогенез, класифікація. Стареча катаракта, класифікація, скарги, клінічна картина, діагностика. Катаракта при загальних захворюваннях, ускладнена катаракта, вторинна катаракта. Причини виникнення, характерні клінічні симптоми. Методи лікування катаракти. Показання до хірургічного лікування. Афакія, клінічні ознаки, методи корекції.

Тема 3. ГЛАУКОМИ.

Визначення і кардинальні клінічні симптоми глаукоми. Класифікація. Діагностика глаукоми. Методи ранньої діагностики глаукоми. Первинна відкритокутова глаукома, особливості клінічної картини та перебігу. Диференціальна діагностика первинної відкритокутової глаукоми з віковою катарактою. Первинна закритокутова глаукома, особливості клінічної картини та перебігу. Консервативне лікування глаукоми. Показання до лазерного та хірургічного лікування. Принципи лазерного та хірургічного лікування. Режим хворого на глаукому. Диспансеризація хворих на глаукому. Уроджена

глаукома, етіологія, патогенез, особливості клініки та лікування. Вторинна глаукома, клінічні форми, принципи діагностики та лікування.

Тема 4. ЗАХВОРЮВАННЯ СІТКІВКИ ТА ЗОРОВОГО НЕРВА.

Аномалії розвитку зорового нерва (колобома, ямка, пігментація, друзи диска зорового нерва, псевдоневрит мієлінова дегенерація диска, гіпоплазія зорового нерва, уроджена атрофія зорових нервів). Класифікація захворювань зорового нерва. Запалення зорового нерва (неврит). Папіліт та ретробульбарний неврит, етіопатогенез, клінічна картина, діагностика, тактика лікування, наслідки. Застійний диск зорового нерва, причини розвитку. Стадії розвитку та особливості кожної стадії. Діагностика. Диференціальна діагностика невриту з застійним диском зорового нерва. Принципи лікування. Запалення зорового перехрестя і зорових трактів (хіазміт або оптикохіазмальний неврит). Клініка, діагностика, лікування. Ураження зорового канатика (зорового тракта), клінічні прояви. Роль дослідження поля зору в діагностиці захворювань хіазми і зорового тракту. Атрофія зорового нерва, етіопатогенез, клінічна картина, види атрофій зорового нерва, діагностика, тактика лікування.

Дистрофії сітківки в ділянці жовтої плями. Спадкові макулодистрофії (хвороба Штаргардта, жовтоплямиста дистрофія сітківки, дистрофія Беста), особливості клінічної картини, діагностика, лікування. Спадкові тапеторетинальні дистрофії (пігментна дистрофія сітківки), клінічна картина, клінічні форми, діагностика, лікування. Вікова макулодистрофія, етіологія, клінічна картина, клінічні форми, діагностика, лікування.

Новоутворення сітківки. Ретинобластома, етіопатогенез, клінічна картина, діагностика, лікування, прогноз.

Уроджена патологія склистого тіла (гіперплазія склистого тіла, рештки гіалоїдної артерії). Набута патологія склистого тіла (крововилив, деструкція). Діагностика, сучасні методи лікування.

Тема 5. ЗМІНИ ОРГАНА ЗОРУ ПРИ ЗАГАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ.

Зміни органа зору при захворюваннях серцево-судинної системи (артеріальна гіпотензія та гіпертензія, атеросклероз); при захворюваннях крові (лейкози, анемії), токсикозах вагітних, хворобах нирок, у хворих на СНІД.

Зміни органа зору при захворюваннях ендокринної системи (цукровий діабет, хвороби щитоподібної залози, патологія прищитоподібних залоз, патологія гіпоталамо-гіпофізарної ділянки).

Зміни органа зору при спадкових захворюваннях з ураженням сполучної тканини (синдром Марфана, Вейля-Маркезані, Ван-Дер-Хуве, мукополісахаридоз).

Зміни органа зору при системних захворюваннях: реактивний артрит (уретро-окуло-синовіальний синдром, синдром/хвороба Рейтера), синдром Стівенса-Джонсона, синдром Россолімо-Мелькерссона-Розенталя, синдром Шегрена (Сьєгрена, Гужеро-Шегрена), хвороба Мікуліча, саркоїдоз (хвороба Бенъе-Бека-Шауманна), хвороба Бехчета.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

ТРАВМАТИЧНІ УШКОДЖЕННЯ ОРГАНА ЗОРУ. НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ.

Тема 1. УШКОДЖЕННЯ ОРГАНА ЗОРУ. НЕВІДКЛАДНІ ДОПОМОГА.

Класифікація травм органа зору.

Контузії органа зору. Класифікація. Контузії додаткових структур ока. Клінічні симптоми, лікування. Контузії очної ямки, загальна симптоматика. Травматичний перелом дна очної ямки, синдром верхньоочної щілини, травматичний перелом внутрішньої та зовнішньої стінок очної ямки, перелом стінок кісткового каналу зорового нерва. Контузії очного яблука: ушкодження рогівки, склери, райдужки, війкового тіла, крововили у передню камеру та склисте тіло, ушкодження кришталика (травматична катаракта, підвивих, вивих), розриви власне судинної оболонки, струс сітківки, розриви та відшарування сітківки, ушкодження зорового нерва. Клінічні симптоми та методи діагностики. Лікування.

Сторонні тіла кон'юнктивальної порожнини та рогівки. Методи видалення. Поранення органа зору. Проникні поранення очного яблука, абсолютні та відносні ознаки проникних поранень ока. Невідкладна допомога. Принципи надання спеціалізованої допомоги. Ускладнення (металоз, гнійний іридоцикліт, енд офтальміт, панофтальміт, симпатичне запалення). Опіки органа зору. Класифікація. Клінічні симптоми та особливості перебігу кислотних, лужних та термічних опіків. Опіки променистою енергією. Електроофтальмія. Опіки інфрачервоними променями. Невідкладна допомога. Тактика лікування. Ускладнення та сучасні методи їх лікування. Дія на око отруйних речовин (лакриматори, задушливі та чхальні гази, отруйні речовини загальнотоксичної та шкірно-нарівної дії). Клінічна картина. Лікування.

Тема 2. КОСООКІСТЬ.

Бінокулярний зір, його сутність, формування та умови необхідні для існування бінокулярного зору. порушення бінокулярного зору: монокулярний та одночасний зір. Способи дослідження бінокулярного зору. Поняття про кореспондентні та диспаратні ділянки сітківки. Фузійний рефлекс. Схема дії окорухових м'язів.

Уявна та прихована косоокість. Співдружня косоокість: етіопатогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, наслідки. Принципи лікування співдружньої косоокості. Профілактика косоокості. Паралітична косоокість, причини, диференціальна діагностика з співдружньою косоокістю, тактика лікування.

Тема 3. НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ.

Гострі та хронічні отруєння (метанол, етанол, нікотин, свинець, сірковуглець, етиловий бензин, ботулотоксин, миш'як, хінін, наркотичні речовини), особливості клінічної картини та перебігу. Невідкладна допомога. Наслідки. Гострі порушення кровообігу сітківки (гостра непрохідність центральної артерії сітківки, тромбоз центральної вени сітківки), причини, клініка, діагностика, невідкладна допомога, тактика лікування, прогноз, наслідки.

Відшарування сітківки, етіопатогенез, клінічні симптоми, тактика лікування, наслідки.

Гострий напад глаукоми. Скарги. Клінічні симптоми місцеві і загальні. Перебіг. Наслідки. Диференціальна діагностика гострого нападу глаукоми з гострим іридоциклітом. Невідкладна допомога. Показання до хірургічного лікування.

Флегмона очної ямки. Етіологія, клінічна картина, невідкладна допомога, тактика лікування, прогноз. Тромбоз печеристої пазухи, клініка, тактика лікування.

Структура розділів навчальної дисципліни «Офтальмологія».

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усь ого	У тому числі				
		Лек ції	Практ ичні занятт я	Семіна рські занятт я	СРС	Інд. СРС
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Анатомо-функціональні особливості органа зору.						
1. Анатомо–топографічні особливості органа зору.	16		2	-	20	-
2. Функції органа зору.			2	-		
3. Рефракція та акомодация.			2			
4. Косоокість.			2			
5. Захворювання повік.			2			
6. Захворювання кон'юнктиви.			2			
7. Захворювання слезових органів.			2			
8. Захворювання орбіти.			2			
Змістовий модуль 2. Запальні та дистрофічні захворювання ока.						
9. Захворювання рогівки.	12		2	-	15	
10. Захворювання кришталика.			2	-		
11. Захворювання судинної оболонки.			2			
12. Курація.			2			
13. Глаукоми.			4			
Змістовий модуль 3. Травматичні ушкодження органа зору. Невідкладні стани в офтальмології.						
14. Захворювання сітківки і зорового нерва.	12		3		15	
15. Зміни органа зору при загальних захворюваннях.			1			

16. Ушкодження органа зору. Невідкладна допомога.			4			
17. Невідкладні стани в офтальмології. Захист історії хвороби.			2			
Підсумковий контроль.			2			
Теми, що виносяться для самостійного опрацювання студентами: 1. Історія розвитку офтальмології у 17-20 століттях. 2. Захворювання склери. 3. Захворювання склистого тіла. 4. Експертиза в офтальмології.						
Всього годин –90	40	-	40		50	

4. Теми лекцій.

Проведення лекцій не передбачено навчальним планом.

5. Теми семінарських занять.

Проведення семінарських занять не передбачено навчальним планом.

6. Теми практичних занять.

№	Тема заняття	Практичні заняття
1.	Анатомо–топографічні особливості органа зору. Функції органа зору.	4,0
2.	Рефракція та акомодация. Косоокість.	4,0
3.	Захворювання повік кон'юнктиви.	4,0
4.	Захворювання слъзових органів та орбіти.	4,0
5.	Захворювання рогівки. Захворювання кришталика.	4,0
6.	Захворювання судинної оболонки. Курація.	4,0
7.	Глаукома.	4,0
8.	Захворювання сітківки та зорового нерва. Зміни органа зору при загальних захворюваннях.	4,0
9.	Ушкодження органа зору. Невідкладна допомога.	4,0
10.	Невідкладні стани в офтальмології. Захист історії хвороби. Підсумковий контроль.	4,0
Всього		40

7. Теми лабораторних занять.

Проведення лабораторних занять не передбачено навчальним планом.

8. Самостійна робота.

№	Назва	Години
1.	Самостійне опрацювання теоретичних питань до практичних занять, написання робочих зошитів, опрацювання практичних навичок до практичних занять, написання історії хвороби, опрацювання тем, які виносяться для самостійного вивчення студентами, виконання індивідуального завдання, підготовка до підсумкового контролю.	50
Всього		50

9. Індивідуальні завдання.

Індивідуальне завдання або індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі – ІНДЗ) є видом позааудиторної самостійної роботи ЗдВО навчального чи навчально-дослідного характеру, яке використовується у процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу. ІНДЗ містить елемент пошукової, частково науково-дослідної роботи і виступає чинником залучення ЗдВО до науково-дослідницької діяльності, яка може бути продовжена через виконання магістерської роботи тощо.

Мета ІНДЗ. Самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань ЗдВО з навчального курсу і розвиток навичок самостійної роботи.

Зміст ІНДЗ. ІНДЗ є завершеною теоретичною або практичною роботою у межах НД, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних у процесі лекційних та практичних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Структура (орієнтовна) ІНДЗ: вступ (зазначається тема, мета і завдання роботи та основні її положення); теоретичне обґрунтування (виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання); методи (при виконанні практичних, розрахункових,

моделюючих робіт); основні результати роботи та їх обговорення (подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо); висновки; список використаної літератури.

Порядок подання та захисту ІНДЗ: звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату з титульною сторінкою стандартного зразка та внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання (за об'ємом до 15 аркушів); ІНДЗ подається викладачеві; оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному практичному занятті на основі результатів усного звіту ЗдВО про виконану роботу (до 10 хвилин) та попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ.

Кількість балів за ІНДЗ залежить від її обсягу і значимості, але не більше 10 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних ЗдВО за поточну навчальну діяльність. Бали за ІНДЗ нараховуються ЗдВО лише за умови успішного їх виконання та захисту. ЗдВО має можливість виконати одне ІНДЗ за навчальний курс з цієї НД.

10. Методи навчання.

Програмою передбачено застосування загальних і спеціальних методів для навчання з цієї НД.

Загальні методи: розповідь, ілюстрація, бесіда.

Проблемно-пошукові методи: дійові (рішення задач, відображення схематичних малюнків); евристичні (бесіда, обговорення, дискусія); методи проблемного викладу навчального матеріалу.

Логічні методи: індуктивний (від часткового до загального); дедуктивний (від загального до часткового); аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, абстрагування.

Методи формування інтересу: методи інтелектуальної колективної діяльності та імітаційні методи (робота із біоматеріалом, аналіз виробничих ситуацій, безпосереднє виконання процедур, ігрове проектування, ділові ігри, метод розподілу ролей тощо).

Самостійне навчання: метод «навчання за текстом модуля».

11. Методи контролю.

При організації навчання за кредитно-трансферною системою навчання використовується сесійно-модульний контроль, який передбачає наступні види контролю:

Поточний контроль передбачає 100% опитування ЗдВО на практичному занятті з обов'язковим оцінюванням всіх складових елементів (етапів) заняття – тестового контролю, усного опитування, вирішення ситуаційних задач, опису препаратів, контролю опанування практичних навичок. За кожний складовий елемент (етап) практичного заняття ЗдВО отримує оцінку за чотири бальною традиційною шкалою «5-4-3-2», з яких викладач формує середню арифметичну традиційну оцінку.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі. Кількість балів, що відповідає оцінці «5» вираховується шляхом ділення максимальної кількості балів за поточну навчальну діяльність на кількість практичних занять. Для розрахунку оцінки «3» вираховується кількість балів, що становить 60% від максимальної кількості балів за поточну навчальну діяльність. Вага кожної теми в межах одного модуля в балах має бути однаковою.

У випадку, якщо під час формування середньої арифметичної традиційної оцінки за заняття ЗдВО отримує «2», то дана оцінка конвертується у 0 балів. ЗдВО має право покращити свої знання і навички з теми, за яку отримав загальну оцінку «2» і відповідно 0 балів, під час поточного контролю на наступному навчальному занятті без отримання балів. Після проведення практичного заняття викладач оголошує ЗдВО їхню середню оцінку. Навчальні заняття, які були пропущені ЗдВО з будь-якої причини, опановуються ним самостійно в позааудиторний час за регламентом кафедри (шляхом написання конспекту навчальної теми, дистанційної форми навчання, консультації, демонстрація практичних навичок, тощо). Конспект пропущеної теми ЗдВО демонструє викладачу групи під час наступного навчального заняття або після

заняття, і викладач групи за фактом наявності конспекту робить позначку у вигляді літери «К» в журналі відвідування та успішності ЗдВО в графі пропущеної теми, без виставлення оцінки. Наявність конспекту пропущеного заняття є підтвердженням виконання ЗдВО навчальної програми. Конспект пропущеного навчального заняття викладач повертає ЗдВО. Кафедра не встановлює окремого графіка із зазначенням годин для приймання конспектів пропущених навчальних занять.

Сума балів, яку накопичив студент в результаті поточного навчання, є складовою загальної оцінки з навчальної дисципліни. Сума балів поточного контролю вираховується як сума балів, отримана ЗдВО під час навчальної діяльності на кожному практичному занятті. Максимальна кількість балів, яку може накопичити студент за поточний контроль, складає 80 балів. На оцінювання індивідуальної роботи ЗдВО відводяться бали в межах 80 балів за рішенням кафедри. Мінімальний бал допуску до кінцевого контролю з навчальної дисципліни не передбачений.

Оцінювання поточної навчальної діяльності.

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
«5»	8
«4»	7
«3»	5
«2»	0

Кінцевий контроль передбачає визначення рівня сформованих знань і навичок. Його проводять по завершенню вивчення дисципліни на останньому занятті. Він включає контроль теоретичної та практичної підготовки. Кінцевий контроль проводиться у формі підсумкового контролю.

Обсяг навчальних питань, які винесені до підсумкового контролю, має містити найбільш важливі питання з дисципліни, та не має становити всього

навчального матеріалу, вивчення якого передбачено навчальною програмою із дисципліни. Опрацювання студентами тем навчальної дисципліни, що виносяться для самостійного опрацювання, контролюється під час підсумкового контролю. Написання та захист історії хвороби (зараховано) є обов'язковим для допуску до підсумкового контролю.

До підсумкового контролю з дисципліни допускаються студенти при умові відвідування не менше 75% навчальних аудиторних занять (лекції, практичні заняття) із всією накопиченою сумою балів впродовж вивчення дисципліни. На можливість складання студентом підсумкового контролю з дисципліни не впливають результати складання інших дисциплін.

У випадку, якщо студент відвідав менше, ніж 75% (пропустив більше 25% занять) навчальних аудиторних занять, то він вважається таким, який не виконав навчальну програму і навчальний план з дисципліни, а отже має повторно вивчити дисципліну.

Регламент проведення кінцевого контролю з переліком питань обговорюється та затверджується на методичній нараді кафедри, ЦМК з хірургічних дисциплін, затверджується проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи та оприлюднюється до початка навчання (сайт, стенд, ознайомлення на першій лекції або практичному занятті).

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по завершенню вивчення дисципліни. Підсумковий контроль проводиться в письмово-усній формі: відповіді на тестові завдання, теоретичні питання, вирішення ситуаційних задач з обґрунтуванням ЗдВО подають викладачу в письмовому вигляді. Після перевірки викладачем виконаних письмових завдань, ЗдВО додатково можуть бути поставлені питання для уточнення відповідей на питання білета. ЗдВО демонструє викладачу виконання практичної навички. Оцінка за підсумковий контроль з навчальної дисципліни є сумою балів, які студент отримав за кожний етап підсумкового контролю. Підсумковий контроль знань оцінюється максимум у 120 балів.

При виставленні оцінки з дисципліни враховують накопичену студентом кількість балів за поточне навчання та результат складання підсумкового контролю у балах. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час вивчення дисципліни, складає 200 балів. Для зарахування кредитів за вивчену навчальну дисципліну загальна кількість отриманих студентом балів з дисципліни має бути не меншою за мінімальну, яка визначена робочою навчальною програмою із дисципліни і відповідає мінімальному значенню оцінки E, а отже складає 111 балів. Оцінка успішності студента з навчальної дисципліни виставляється за 200-бальною шкалою і конвертується в оцінку за традиційною (чотирибальною) шкалою та за шкалою ECTS. Оцінка відображається у відповідних відомостях.

Регламент проведення підсумкового контролю.

Проведення підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Офтальмологія» складається з трьох етапів: написання тестів з невідкладних станів (12 тестів); відповіді на 3 теоретичних питання з дисципліни (згідно переліку теоретичних питань до підсумкового контролю з дисципліни); виконання практичної навички (згідно переліку практичних навичок до підсумкового контролю з дисципліни) та розв'язання ситуативної задачі.

Критерії оцінювання підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Офтальмологія».

Написання тестів з невідкладних станів (та/чи усна відповідь):

12 питань (по 2 бали за правильну відповідь).

Критерії оцінювання відповідей на теоретичні питання.

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
«5»	24
«4»	18
«3»	13
«2»	0

Критерії оцінювання виконання практичної навички.

12 балів	Студент виконує маніпуляцію без зауважень викладача.
-----------------	--

6 балів	Студент може виконати маніпуляцію з труднощами, що можуть бути усунені за допомогою викладача.
0 балів	Студент не може виконати маніпуляцію.

Критерії оцінювання розв’язання ситуаційної задачі.

12 балів	Повна відповідь
6 балів	Неповна відповідь
0 балів	Неправильна відповідь

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу.

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>	<i>Оцінка за шкалою ECTS</i>	<i>Пояснення</i>
170-200	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок).
155-169	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками).
140-154		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок).
125-139	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків).
111-124		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям).
60—110	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання).
1-59		F	Незадовільно (з обов’язковим повторним вивченням дисципліни).

Перелік теоретичних питань і практичних навичок до підсумкового контролю з дисципліни «Офтальмологія» для студентів за спеціальністю 222 «Медицина».

Перелік теоретичних питань до підсумкового контролю.

1. Зоровий аналізатор, його значення у пізнанні навколишнього світу.

2. Історія розвитку офтальмології. Засновники вітчизняної офтальмології. Київська школа офтальмології.
3. Рогова оболонка. Її будова, кровопостачання, властивості та функції.
4. Судинна оболонка. Її будова, кровопостачання, властивості та функції.
5. Сітчаста оболонка. Її будова, функції паличок та ковбочок.
6. Зоровий нерв. Особливості його будови та топографії.
7. Кришталик. Його функції, живлення, властивості.
8. Кровопостачання очного яблука.
9. Будова кон'юнктиви. Клінічні ознаки її нормального стану.
10. М'язи повік. Їх функції та іннервація.
11. Анатомія слізозових органів. Методи дослідження.
12. Будова очної ямки та її вміст.
13. Зовнішні м'язи ока. Їх іннервація та функції.
14. Сутінковий зір, його порушення, методи дослідження.
15. Дослідження гостроти зору. Формула гостроти зору.
16. Принципи побудови таблиць для визначення гостроти зору. Кут зору.
17. Периферічний зір, методи дослідження. Види порушень поля зору.
18. Колірне сприйняття, його порушення, методи дослідження.
19. Основні елементи світлозаломної системи ока. Поняття про діоптрію.
20. Види клінічної рефракції. Роль навколишнього середовища в формуванні рефракції. Вікові зміни рефракції.
21. Методи визначення рефракції (об'єктивні та суб'єктивні).
22. Гіперметропія, її клініка, діагностика та корекція.
23. Міопія, її клініка, ускладнення, діагностика та корекція. Профілактика прогресування міопії.
24. Астигматизм, його види та корекція.
25. Особливості корекції аметропії у дітей.
26. Акомодація та її вікові зміни. Пресбіопія.
27. Головні умови бінокулярного зору. Значення бінокулярного зору для вибору професії.

- 28.Співдружня косоокість, діагностика, види.
- 29.Принципи лікування співдружньої косоокості у дітей.
- 30.Прихована косоокість, клініка, діагностика.
- 31.Паралітична косоокість, її ознаки, диференціальна діагностика паралітичної та співдружньої косоокості, методи лікування.
- 32.Аномалії положення повік (ентропіон, ектропіон, птоз, лагофталм).
Причини їх виникнення, клініка, методи лікування.
- 33.Ячмінь, халазіон. Клініка, лікування.
- 34.Блефарити, їх клініка та лікування.
- 35.Хронічний дакріоцистит, його етіологія, клініка та лікування.
- 36.Гострий дакріоцистит, клініка та лікування.
- 37.Дакріоцистит немовлят, його етіологія, клініка та лікування.
- 38.Етіологія, клінічна картина та лікування гострих кон'юнктивітів.
- 39.Етіологія, клінічна картина та лікування хронічних кон'юнктивітів.
- 40.Гонобленорея немовлят та дорослих. Профілактика гонобленореї немовлят.
- 41.Аденовірусні кон'юнктивіти. Їх клініка та лікування.
- 42.Дифтерія ока. Її клініка, діагностика, лікування.
- 43.Трахома, стадії, ускладнення, загальні принципи лікування. Суспільна та особиста профілактика трахоми.
- 44.Класифікація кератитів. Клінічна картина кератитів.
- 45.Наслідки кератитів. Загальні принципи лікування кератитів.
- 46.Повзуча виразка рогової оболонки. Її клініка та лікування.
- 47.Паренхіматозний кератит. Його клініка та лікування.
- 48.Герпетичні кератити. Їх діагностика та лікування.
- 49.Клінічні ознаки серозного іридоцикліту.
- 50.Клінічні ознаки фібринозного іридоцикліту.
- 51.Ускладнення іридоциклітів.
- 52.Лікування іридоциклітів. Засоби, що розширюють зіницю. Показання та протипоказання до їх застосування.
- 53.Флегмона орбіти, її клініка та лікування (консервативне та хірургічне).

54. Пухлини орбіти, діагностика, клініка, тактика лікування.
55. Уроджена катаракта. Етіологія, клініка, діагностика, тактика лікування.
56. Стадії розвитку старечої катаракти. Діагностика та лікування.
57. Травматична катаракта. Особливості її перебігу, лікування.
58. Ускладнена катаракта. Її причини, клініка, лікування.
59. Катаракта при загальних захворюваннях, лікування.
60. Вторинна катаракта, її клініка, причини виникнення, лікування.
61. Афекія. Її ознаки, корекція.
62. Аномалії положення кришталика, діагностика, ускладнення, тактика лікування.
63. Ознаки проникних поранень очного яблука. Невідкладна допомога при них.
64. Проникні поранення очей, що ускладнені наявністю стороннього тіла всередині ока. Методи локалізації стороннього тіла в оці. Принципи видалення.
65. Контузії очного яблука. Їх клінічні прояви та лікування.
66. Сторонні тіла рогової оболонки та невідкладна допомога при них.
67. Електрофтальмія. Її клінічні прояви та перша допомога.
68. Ендоефтальміт та панотальміт. Їх клініка, причини, лікування.
69. Опіки очей, клініка, невідкладна допомога.
70. Симпатичне запалення, його клініка, профілактика, лікування.
71. Металоз (сидероз та халькоз), його клініка, лікування.
72. Офтальмоскопія, її види. Картина нормального очного дна.
73. Шляхи відтоку внутрішньоочної рідини.
74. Динамічна класифікація глаукоми.
75. Методи ранньої діагностики глаукоми. Значення диспансерного обстеження хворих на глаукому.
76. Клінічні форми первинної глаукоми. Диференціальна діагностика первинної відкритокутової глаукоми та катаракти.
77. Лікування первинної глаукоми.

78. Гострий напад глаукоми, його клініка. Диференціальна діагностика з гострим іридоциклітом.
79. Невідкладна допомога при гострому нападі глаукоми.
80. Вторинна глаукома, її причини, клініка, тактика лікування.
81. Уроджена глаукома, її причини, клініка, тактика лікування.
82. Неврит зорового нерва. Причини, клініка, тактика лікування. Диференціальна діагностика з ретробульбарним невритом та застійним диском зорового нерва.
83. Офтальмоскопічна картина застійного диска зорового нерва. Значення його у діагностиці внутрішньочерепної лікворогіпертензії.
84. Атрофія зорового нерва, причини, клінічна картина, види, тактика лікування.
85. Зміни очного дна при гіпертонічній хворобі та цукровому діабеті.
86. Відшарування сітківки, етіологія, клініка, лікування.
87. Гострі порушення кровообігу сітківки. Причини, клініка, лікування.

Перелік практичних навичок до підсумкового контролю.

Уміти визначити:

1. гостроту зору суб'єктивним методом;
2. кольоровідчуття за допомогою поліхроматичних таблиць Рабкіна;
3. поле зору контрольним методом та за допомогою дугового периметру;
4. темнову адаптацію орієнтовним методом.

Уміти провести дослідження та оцінити результати:

5. огляд та виворіт повік;
6. дослідження рогівки методом бічного освітлення;
7. обстежити чутливість рогівки;
8. пальпаторно визначити чутливість війкового тіла;
9. пальпаторно визначити внутрішньоочний тиск;
10. офтальмоскопічне просвічування;
11. визначити кут косоокості за Гіршбергом.

Уміти надати невідкладну допомогу:

12. при гострому іридоцикліті;
13. при гострому кон'юнктивіті;
14. при сторонньому тілі кон'юнктиви;
15. при гострому нападі глаукоми;
16. при проникному пораненні ока;
17. при хімічному та термічному опіках.

12. Політика курсу

Політика НД передбачає обов'язкове дотримання ЗдВО академічної доброчесності:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, які передбачають засвоєння навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (навчальної, наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

У разі недотримання норм та засад академічної доброчесності бали за виконання будь-яких форм та видів контролю анулюються у повному обсязі із наданням підтвердженого факту плагіату.

13. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення цієї НД включає:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- силабус навчальної дисципліни;
- підручники, навчальні посібники відповідно до переліку літератури;
- мультимедійні лекції;
- методичні розробки до практичних занять;
- робочі зошити за темами практичних занять;
- електронний банк завдань для поточного контролю успішності;

- муляжи;
- алгоритми виконання практичних навичок.

14. Рекомендована література.

Базова:

1. Офтальмологія: підручник /за ред. Г.Д. Жабоедова, Р.Л. Скрипник. - К.: ВСВ «Медицина», 2011. – 424 с.
2. Жабоедов Г.Д., Кіреєв В.В. Офтальмологія: практикум: навчальний посібник. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – 280 с.
3. Ophthalmology: textbook /O.P. Vitovska, P.A. Bezditko, I.M. Bezkorovayna et al.—2nd edition. – Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2020. – 648 p.

Додаткова:

1. Баттербері М., Мерфі К. Офтальмологія: текст і кольорові ілюстрації: 4-е видання. – К.: ВСВ «Медицина», 2024. – 135 с.
2. Вказівки з воєнно-польової хірургії / за ред. Я.Л. Заруцького, А.А. Шудрака. -К.: СПД Чалчинська Н.В., 2014. – 177-191, 395-399.
3. Дивовижне поруч. Клінічні випадки з педіатричної офтальмології. Частина 1 /під ред. Н.Ф. Бобрової. – Одеса, 2023.- 214 с.
4. Жабоедов Д.Г., Скрипник Р.Л., Тихончук Н.А. Хвороба сухого ока (особливості патогенезу, діагностики та лікування). – К.: ФОП Лопатіна О.О., 2024. – 184 с.
5. Красновид Т.А. Травматичні ушкодження ока. Внутрішньоочні сторонні тілі. – Одеса: Астропринт, 2013. – 124 с.
6. Міжмовний термінологічний посібник базових понять з офтальмології /під ред. Гребень Н.К., Жабоедова Д.Г., Скрипник Р.Л. – К.: ФОП Лопатіна О.О., 2025. - 168 с.
7. Основи клінічної офтальмології: підручник /за ред. З.Ф. Веселовської. – Книга плюс, 2023. – 336 с.
8. Термінологія та настанови з глаукоми. 5 видання. Європейське глаукомне товариство. – 2021. – 170 с.

9. Salmon JF. Kanski's clinical ophthalmology. A systematic approach. Ninth edition. Elsevier, 2020. – 917 p.

10. The Wills Eye Manual. Office and emergency room diagnosis and treatment of eye disease /Dr. Kalla Gervasio, Dr. Travis Peck.–Philadelphia: Wolters Kluwer, 2021.– 426 p.

Електронні ресурси.

1. Діючі «Клінічні протоколи затверджені наказами МОЗ України з офтальмології»: https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/oftalmologiya

2. Офіційний сайт Державної установи «Центр громадського здоров'я МОЗ України»: <https://phc.org.ua/>

3. Офіційний сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я: <https://www.who.int/>